

VYDŪNO PATARIMAI: KO TURĖTŲ SIEKTI JAUNIMAS

Doc. Ksavera Vaištarienė

Vegetarų draugijos pirmininkė, Vilnius

Pats Vydūnas buvo labai pareigingas ir sąžiningas, atsidavęs tautai ir tėvynei Lietuvai žmogus. Net po 100 metų jis lieka pavyzdžiu visiems žmonėms ir ypač jaunimui. Noriu pateikti Vydūno požiūrį į jaunimą, koks jis turi būti. Apie tai jis rašė daugelyje straipsnių, skirtų jaunimui.

Visų pirma, jaunimo tarpe turi vykti tiesos įtvirtinimas ir melo paneigimas. Melas, apgavystės ir išsisukinėjimai paverčia jauną žmogų demonu arba velnio apsėstu. Tik su tiesa jaunas žmogus tampa žmonišku, teikia visokeriopą nesavanaudišką pagalbą kitiems. Labai svarbu, kad jaunimas laikytųsi duoto žodžio, tesėtų pažadus ir sąžiningai vykdytų savo įsipareigojimus. Ir tai turi tapti jauno žmogaus kasdienybe.

Vydūnas pažymi, kad jis pats turėjo gerą pavyzdį iš tėvų, kurie jį gerai auklėjo, ir dėl to vaikai iš mažens mokosi iš tėvų, mokiniai iš gerų mokytojų, darbe mokosi iš pavyzdingų bendradarbių. Pirmiausia jaunuolis turi pažinti pats save ir išmokti vadovauti sau, o paskui ir kitiems būti pavyzdžiu.

Kaip ir visi žmonės, jaunas žmogus, visų pirma, yra dvasia-siela, kuri, prigimties vedama, skleidžia aplink save žmoniškumą, iš kurio kilo individo pavadinimas „žmogus“, o moteris vadinama *žmona*. Tie šios visuomenės nariai turi būti ypatingai žmoniški, vadovautis žmoniškumu savo gyvenime šeimoje, tautoje ir pasaulyje.

Tačiau lazda turi du galus. Jeigu viename yra šviesa, tai kitame – tamsa. Tamsos jėgos, bloga aplinka, blogi draugai ir įpročiai išveda jaunuolį iš teisingo kelio. Žmogų temdo ir visas jėgas atima neapykanta ir kerštas tariamam priešui. Tuo atveju priešo pozicijos tik stiprėja. Todėl nuolatos reikia mąstyti, kas kilnu, tauru, teisinga ir didinga.

Vydūnas buvo etiškas žmogus, vegetaras, nevalgė „lavonų“ – nužudyto gyvulio mėsos ir patarė jauniems žmonėms valgyti *satvinį* maistą: vaisius, daržoves ir grūdus. Tada atrandamas dvasinis vadovas viduje – dvasia-siela.

Jauni žmonės turi nešti į gyvenimą naujoves, aukštesnes ir gyvesnes žmoniškumo idėjas, moralines vertybes. Jie turi dovanoti kitiems savo jaunystę, dvasios šviesą, pasitikėjimą, kilnumą, skaistumą ir panašiai. Jauni žmonės be galo turtingi savo jaunyste: „Jie neturi būti vergais, o viešpačiais savo gyvenimo skritulyje“ – rašė Vydūnas.

Vydūnas buvo prieš bet kokią emigraciją, kuri kaip šluota šluoja jaunus žmones iš Lietuvos. Jis ragino jaunus žmones nebėgti į svetimą šalį, bet stengtis, kad jie patys būtų teisingi, išmintingi ir kantrūs.

Su kiekviena karta žmonija žengia pirmyn, tik nereikia jauniems žmonėms trukdyti ir įsakinėti. Jaunoji karta turi būti dar geresnis pavyzdys senajai kartai, ji turi pasiaukojančiai dirbti visos bendruomenės, tautos ir žmonijos labui. Jokiu būdu neturi susipriešinti su senąja karta, kaip kartais būna šiais laikais, ypač jeigu kalbama apie pensininkus.

Jaunimui reikia suvokti, kad visoje savo veikloje turi remtis Dievu, savo dvasia -siela, nes tik čia yra ir jauno ir pagyvenusio žmogaus stiprybė. Tuomet jauno žmogaus darbus lydės sėkmė. Jeigu jaunuolis nenuoširdžiai elgiasi, nesivadovauja dvasia-siela, patenka į nelabojo pinkles, pradeda vykdyti jo paliepimus, meluoja, apgaudinėja ir kiršina žmones. Tokiu būdu pasmerkia save pražūčiai.

Vydūnas ragina jaunimą melstis net už savo priešus, neatsisakyti padėti tiems, kurie jūsus nekenčia, šmeižia ar persekioja. Geriausia jauno žmogaus žmogiškoji išraiška – Dievo meilė. Visi mes esame Dievo kūriniai ir bendraudami tarpusavyje, turime skleisti tą Dievo meilę.

Jaunas žmogus visą laiką turi žinoti, kad jis neturi būti savanaudis, niekada netrokšti to, kas jam nepriklauso, o būti dosniu kitiems, ypač tiems, kuriems nesiseka, ir padėti jiems iš širdies. O po to padėti ir sau. Tai, kas liečia jaunimo asmeninius poreikius, jie turi būti labai ir labai saikingi ir kuklūs.

Vydūnas labai liūdi dėl jaunų žmonių priklausomybės nuo rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo, pinigų, daiktų ir pilvo vergijos. Priklausomybių turintis jaunuolis nėra laisvas. Visos tos priklausomybės padaro jį vergu. Jaunuolis ir jaunuolė turi savo jėgas nukreipti ta linkme, kur jam geriau save realizuoti, kad tai duotų kuo didžiausią naudą mokslui, menui, gamtai, savo tautai. Vydūno manymu, visa jaunimo veikla, ką jis bedarytų, turi būti prasminga, reikšminga ir tikslinga. Siekdamas kilnių tikslų jaunimas užsigrūdina, tampa visuomenės varomąja jėga, nes tik savo jaunomis veržliomis širdimis ir rankomis sukurs laimingą ateitį ateinančioms kartoms.

Vydūnas linki jaunimui: „Nenuleiskite sielos sparnų! Būkite kaip arai, pasirengę kilti į sielos padanges, į žmoniškumo aukštybes, neleiskite užgęsti atjautos ugniai. Tame ir glūdi jūsų gyvenimo uždavinys“.

Literatūra:

Vydūnas. *Kaip tapti saulėtu žmogumi* [sudarytoja R. Palijanskaitė], Klaipėda, 2009.